

Archeologienota

Programma van maatregelen

MECHELEN CADIX (prov. Antwerpen)

Auteurs: Birgit LEENKNEGT, Jeroen
VERMEERSCH

Projectcode: 2018F98

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Mechelen Frederik de Merodestraat 37-41 (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site sterk vermoed, zeker voor een archeologische site vanaf de late middeleeuwen, maar niet bewezen worden. Ook de bewaringstoestand, aard en de afbakening in drie dimensies van deze site kon in dit bureauonderzoek niet vastgesteld worden. Daarom is voor het volledige projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk is. Gezien de locatie van het projectgebied zal men te maken hebben met een site met complexe stratigrafie. Archeologische boringen kunnen als primaire onderzoeksmethode niet worden weerhouden. De bovenaan ongetwijfeld sterk puinhoudende lagen zijn niet eenvoudig te onderzoeken aan de hand van handmatige boringen. Mechanische boringen zijn misschien wel mogelijk, maar vragen een bijkomende investering die niet te verantwoorden is in het kader van dit project, ten opzichte van de meerwaarde die zij potentieel kunnen bieden. Als alternatief worden proefputten voorgesteld waarbij zowel de bodemopbouw als de archeologie geëvalueerd worden. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.4. van het verslag van resultaten).

Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat het terrein op heden bijna volledig verhard en/of bebouwd is.

Planafbakening

De totale site heeft een oppervlakte van ca. 2100m² en dient volledig onderzocht te worden door middel van proefputten. Waar er plaatselijk in het projectgebied geen bodemingrepen gebeuren, dient geen onnodige bodemverstoring door archeologisch onderzoek te gebeuren.

Het doel van het onderzoek is om de bewaringstoestand en aard van de archeologische site en de omvang ervan in drie dimensies vast te stellen. Deze informatie kan getoetst worden aan de concrete bouwplannen en verstoringsdieptes om te bekijken of *in situ* bewaring mogelijk is. Indien bewaring niet mogelijk is, wordt bepaald welke maatregelen dienen genomen te worden voorafgaand aan de geplande werken.

- Zijn er archeologische sporen in de ondergrond aanwezig?
- Zijn er archeologische sporen in de ondergrond aanwezig die gelinkt kunnen worden aan de huidige kennis van historische kaarten en/of aan het reeds uitgevoerde bouwhistorisch onderzoek?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap? Is er een link met de vroegere vliet de Melaan, die grenst aan het projectgebied?
- Is er effectief een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden? Hoe diep bevindt de ongestoorde moederbodem zich?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

• **Plan van aanpak**

De bovengrondse gebouwstructuren die bij de geplande werken worden gesloopt, kunnen reeds op voorhand verwijderd worden. Alle structuren vanaf het maaiveld dienen hierbij onaangeroerd te blijven. Verhardingen, vloerniveaus, funderingen, kelders en andere vanaf het maaiveldniveau dienen na de afbraak van de bovengrondse structuren, onder begeleiding van een archeoloog verwijderd te worden. Daarna kan het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem starten.

Om de aard van de archeologische site binnen het onderzoeksgebied te bepalen, is het noodzakelijk een aantal proefputten te plaatsen.

Teneinde de archeologische waarde van het projectgebied te kunnen inschatten dienen er 6 proefputten in het projectgebied ingepland. De proefputten hebben afmetingen van 6x5m en 3x3m.

In het zuidwestelijke deel van het projectgebied worden twee proefputten van 5x6m voorzien. Deze putten zijn voldoende groot voor een goede zichtbaarheid en interpretatie van mogelijke sporen. De putten worden voorzien in de zones waar de geplande werken de diepste bodemverstoringen aangeven, ter hoogte van riolering, een liftput en ter hoogte van infiltratieput. Er wordt tot op de onverstoorte geologische bodem verdiept en elk archeologisch relevant niveau in vlak wordt geregistreerd. Het uitgraven dient in alle veiligheid te kunnen gebeuren waarbij men getrapt verdiept. Indien het niet mogelijk is de moederbodem in vlak te bereiken, dient men de diepte na te gaan via controleboringen. Het is toegestaan op de diepere uitgravingen per proefput te beperken tot een deel van de put, indien zou blijken dat het verdiepen over de volledige oppervlakte van de put nefast zou zijn voor eventueel aanwezige sporen, of indien dit voor een correcte interpretatie van de site niet noodzakelijk is.

Daarnaast worden vier proefputten van 3x3m ingepland in het noordoostelijke deel van het projectgebied. Het is economisch niet te verantwoorden deze proefputten tot de onverstoorte geologische bodem te verdiepen aangezien de geplande werken zich in deze zone beperken tot 45cm onder het bestaande vloerpeil. Hierbij dient wel een bijkomende

buffer voor bvb. compactie van de grond door de werken gerekend te worden. Deze putten zijn dus in diepte beperkt tot 45cm plus buffer. De buffer wordt ter plaatste bepaald door de leidinggevende archeoloog.

In totaal wordt m.a.w. 5% van het totale terrein archeologisch onderzocht. Deze dekkingsgraad is aanvaardbaar in stadscontexten.

Het uitgesteld traject is noodzakelijk omdat het terrein op heden bijna volledig verhard en/of bebouwd is.

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

Figuur 2: Aanduiding vooronderzoek op GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 3: Aanduiding vooronderzoek op kaart van de geplande werken (bron: geopunt.be).

- **Gewenste competenties**

- ➔ Het team bestaat minstens uit 2 archeologen waarbij minstens 1 van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek in stadscontexten. De tweede heeft minstens 100 werkdagen ervaring in stadcontexten.
- ➔ Gedurende het veldwerk is een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

De dekkingsgraad van de proefputten wijkt af van de Code van Goede Praktijk. Gezien het onderzoeksgebied in een stadcontext gesitueerd wordt, is deze dekkingsgraad van ca. 5% van blootlegging t.o.v. het volledige onderzoeksgebied aanvaardbaar.

Bureauonderzoek Mechelen Cadix - Bijlage 1: Vooronderzoek op GRB

2018F98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

Projectgebied

proefputten (5x6m)

proefputten (3x3m)

Aangemaakt op: 14/9/2018

Bureauonderzoek Mechelen Cadix - Bijlage 2: Vooronderzoek op kaart geplande werken

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- proefputten (5x6m)
- proefputten (3x3m)

Bureauonderzoek Mechelen Cadix - Bijlage 3: Aanduiding onderzoeksgebied

2018F98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

onderzoeksgebied

191100

186H0

157900

Aangemaakt op: 10/9/2018

176G0

165C0

166D0

Sint-Janskerkhof

Sint-Janskerkhof

175G0

175H0

181H0

182_0

355G0

329K0

Frederik de Merodestraat

184G0

183B0

329H0

185B0

184H0

328C0

327C0

Varkensstraat

269N0

328D0